

„SAMI DOMA – management dočasného přerušení léčiv při akutním onemocnění:“ doporučení Pracovní skupiny klinických farmaceutů při ČOSKF pro spolupráci s kampaní Choosing Wisely Czech

Chraň své pacienty během akutního onemocnění.

SAMI DOMA: manuál pro dočasné přerušení užívání vybraných léčiv pro zdravotní pracovníky (lékaře, ...).

KDY DOČASNĚ PŘERUŠIT léčiva? Především ve stavech, kdy hrozí dehydratace a akutní zhoršení renálních funkcí: zvracení, průjem, horečka, oligurie, infekce močových cest, pneumonie.

KDY NAVRÁTIT léčiva? Pokud je pacient schopný jíst a pít po dobu 24–48 hodin a ústupu hypotenze u ACEi, sartanů a diuretik.

	Skupina	Příklady	Co by se mohlo stát?	Poznámka
S	S artany	<i>telmisartan, valsartan, kandesartan</i>	zvýšené riziko AKI, hyperkalemie, hypotenze	
A	A CEi	„prily“, <i>perindopril, ramipril, enalapril</i>	zvýšené riziko AKI, hyperkalemie, hypotenze	
M	M etfomin	<i>metformin</i>	zvýšené riziko laktátové acidózy	
I	NSAID	<i>ibuprofen, diklofenak, naproxen, nimesulid, „koxiby“</i>	zvýšené riziko AKI	s nízkodávkovou ASA lze pokračovat
D	D iuretika	<i>furosemid, hydrochlorothiazid, indapamid</i>	zvýšené riziko AKI, minerálová dysbalance	při srdečním selhání a retenci tekutin úprava jen na doporučení lékaře
O	Glifl O ziny	<i>dapagliflozin, empagliflozin, kanagliflozin</i>	zvýšené riziko euglykemické ketoacidózy	
M	Deriváty Sulfonfyl- M očoviny)	<i>glimepirid, gliklazid, glibenklamid</i>	hypoglykémie	
A	A naloga GLP-1	<i>liraglutid, semaglutid</i>	celkové vyčerpání	

Navrhované poučení pacienta:

ACEi/sartany (perindopril, ramipril, telmisartan, valsartan, ...)

V případě akutního onemocnění spojeného s rizikem dehydratace (např. průjem, zvracení, horečka, infekce) je vhodné dočasně přerušit terapii ACEi/sartanem (při současné kontrole tlaku krve). Léčbu lze znovu nasadit po ústupu hypotenze a pokud je pacient opět schopen přijímat potravu a tekutiny.

Metformin

V případě akutního onemocnění spojeného s rizikem dehydratace (např. průjem, zvracení, horečka, infekce) a zhoršení renálních funkcí je vhodné dočasně přerušit terapii metforminem (při současné kontrole glykémie). Léčbu lze znovu nasadit po stabilizaci celkového stavu a pokud je pacient schopen přijímat potravu a tekutiny alespoň po dobu 24–48 hodin.

NSAID (ibuprofen, diklofenak, naproxen, nimesulid, celecoxib, ...)

V případě akutního onemocnění spojeného s rizikem dehydratace (např. průjem, zvracení, horečka, infekce) je vhodné dočasně přerušit terapii léčiv ze skupiny nesteroidních antiflogistik (NSAID). Léčbu lze znovu nasadit po stabilizaci stavu a pokud je pacient schopen přijímat potravu a tekutiny.

Diuretika (hydrochlorothiazid, spironolakton, furosemid, indapamid)

V případě akutního onemocnění spojeného s rizikem dehydratace (např. průjem, zvracení, horečka, infekce) je vhodné dočasně přerušit terapii diuretiky, a to za pravidelné kontroly tlaku krve. U pacientů se srdečním selháním je třeba postup individuálně zvážit v kontextu celkového klinického stavu a případné retence tekutin. Léčbu lze znovu nasadit po ústupu hypotenze a pokud je pacient schopen přijímat potravu a tekutiny.

Glifloziny (empagliflozin, dapagliflozin)

V případě akutního onemocnění spojeného s rizikem dehydratace (např. průjem, zvracení, horečka, infekce) je vhodné dočasně přerušit terapii gliflozinem. Léčbu lze znovu nasadit po stabilizaci stavu a pokud je pacient schopen přijímat potravu a tekutiny.

Deriváty sulfonfylmočoviny (glimepirid, gliklazid, glibenklamid)

V případě akutního onemocnění spojeného se sníženým perorálním příjmem potravy a tekutin (např. průjem, zvracení, horečka, infekce) je vhodné dočasně přerušit terapii deriváty sulfonfylmočoviny (při současné kontrole glykémie). Léčbu lze znovu nasadit po stabilizaci stavu a pokud je pacient schopen přijímat potravu a tekutiny alespoň po dobu 24–48 hodin.

Analoga GLP-1 (liraglutid, semaglutid)

V případě akutního onemocnění spojeného se sníženým perorálním příjmem potravy a tekutin (např. průjem, zvracení, horečka, infekce) je vhodné dočasně přerušit terapii analogy GLP-1 (při současné kontrole glykémie). Léčbu lze znovu nasadit po stabilizaci stavu a pokud je pacient schopen přijímat potravu a tekutiny alespoň po dobu 24–48 hodin.

